

**Рецензія**  
**на монографію В. П. Звонаря**  
**«Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен:**  
**теорія та українські реалії»**

Досягнення стратегічних пріоритетів України щодо втілення ідеї соціальної держави, прогресивного розвитку трудового потенціалу, надання на цій основі економічним процесам інноваційної спрямованості потребує формування дієвих механізмів реалізації соціально-економічної політики на основі взаємоузгодженості інтересів державного, громадського і бізнесового секторів. Підтвердженням необхідності вироблення ефективних форм взаємодії основних суб'єктів економіки є накопичені проблеми у соціальній сфері, невизначеність ролі і місця окремих структур у соціально-економічних процесах розвитку держави, незавершеність і суперечливість окремих започаткованих у країні реформ. У світлі цього проблематика рецензованої праці В. П. Звонаря є актуальною та своєчасною.

Автором пропонується новий підхід щодо побудови системи суспільної взаємодії, який полягає у запровадженні принципів соціальної відповідальності як способу узгодження часто взаємовиключних економічних інтересів. Автор розглядає й обґрунтовує соціальну відповідальність загалом як економічний феномен та застосовує розроблену методологічну схему до специфіки економічної діяльності в Україні.

Належного відображення та глибокого осмислення отримала економічна суб'єктність соціальної відповідальності, яка розподіляється між індивідами, інституціями громадянського суспільства, бізнесу та публічної влади. Зміст соціальної відповідальності кожного з них визначені запитами до них з боку візаві та інтересами останніх. Відповідальність індивідів визначено в активній і свідомо-творчій соціально-економічній діяльності з огляду на свої і чужі потреби. Посередництво між індивідуальним суб'єктом з одного боку і державою та економікою з іншого – це суть відповідальності громадянського суспільства. Самозалучення до партнерських відносин із зацікавленими сторонами та постійний діалог з ними – основна ознака відповідальності бізнесу (корпорацій). Послідовне виконання ролі інстанції соціальної відповідальності та гарантування ефективності контрактів і їх захисту – відповідальність держави як економічного суб'єкта.

Автор відстоює точку зору, що громадянське суспільство – один із найважливіших драйверів реалізації соціальної відповідальності і реформи соціальної сфери, перспектива якого в Україні все ще не визначена до кінця, але потреба в активізації якого назріла дуже давно. Ключові напрями цієї активізації, на які слід звертати увагу в Україні – це формування активної і про-соціальної життєвої позиції громадян як усвідомленої необхідності і психологічної установки для солідарної і неконфронтаційної поведінки у соціальних відносинах; координація дій, вчинків, потреб та інтересів окремих індивідів та соціуму (громади); ефективна антипропаганда споживання недостойних благ; «поглинання» і забезпечення продуктивної зайнятості маргіналізованих чи інших осіб, конкурентоздатність яких на ринку праці є недостатньою. У монографії виявлено передумови повномасштабної реалізації функцій громадянського суспільства в Україні, які полягають у підвищенні організаційної спроможності громадських формувань; більш активній мобілізації місцевих ресурсів; більш активному використанні новітніх інструментів їхнього впливу, таких як медіація, громадсько-активні школи тощо.

Узагальнюючи, зазначимо, що монографія В. П. Звонаря «Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії» є цінним з наукової та практичної точок зору дослідженням і буде корисною для ознайомлення зацікавленій академічній спільноті та фахівцям із розвитку вітчизняної соціальної сфери.

Рецензент

В. І. Надрага, доктор економічних наук, професор  
кафедри управління персоналом  
та економіки праці Інституту підготовки кадрів  
Державної служби зайнятості України